

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE
59. SREČANJE MLADIH RAZISKOVALCEV SLOVENIJE 2025

RAZISKOVALNA NALOGA

**TAKE BESEDE JE TREBA Z ANDAHTJO
NUCAT**

Raziskovalno področje: Slovenski jezik ali književnost

Sekundarno področje: Slovenski jezik

Avtorica: Vita Gradišnik

Mentorica: Simona Deučman

Šola: Osnovna šola Franca Rozmana – Staneta Maribor

Maribor, maj 2025

VSEBINA

1 UVOD	1
1.1 Cilji raziskovalne naloge	2
1.2 Hipoteze	2
2 BESEDE, KI JIH JE TREBA Z ANDAHTJO NUCAT	3
2.1 Metajezikovna zmožnost	3
2.2 Slogovna vrednost besed	4
2.2.1 Arhaizmi (starinske besede)	4
2.3 Razlaga besed (vključenih v anketo) in njihova pogostost	5
3 METODOLOGIJA	8
3.1 Opis vzorca in zbiranje podatkov	8
3.2 Merski instrumenti	8
4 REZULTATI	8
5 DISKUSIJA	11
5.1 Povezava med poznavanjem besed in njihovo pojavnostjo	12
6 DRUŽBENA ODGOVORNOST, TRAJNOST, NAPREDEK	14
7 ZAKLJUČEK	14
8 PRILOGE	15
8.1 Mini slovarček slovenskih starinskih besed	15
8.2 Anketni vprašalnik za osnovnošolce, srednješolce in študente	16
9 VIRI IN LITERATURA	21

KAZALO SLIKE

Slika 1: Primer iskalnega zadetka na spletni strani Jezikovni viri starejše slovenščine IMP (dostopno na https://www.clarin.si/noske/run.cgi/first?iquery=duri&corpname=imp&corpus-searchform=true).....	6
---	---

KAZALO TABEL

Tabela 1: Primer rabe besed, vključenih v anketo, in njihova pojavnost (primeri rabe dostopni na: https://nl.ijs.si/imp/#corpus)	6
Tabela 2: Prikaz odgovorov anketirancev na vprašanje, povezano z jezikovnimi priročniki (rezultati ankete dostopni na: https://1ka.arnes.si/admin/survey/index.php?l=1)	9
Tabela 3: Prikaz poznavanja pomena starinskih besed med anketiranci (rezultati ankete dostopni na: https://1ka.arnes.si/admin/survey/index.php?l=1)	10
Tabela 4: Povprečno število anketirancev, ki besedo pozna (rezultati ankete dostopni na: https://1ka.arnes.si/admin/survey/index.php?l=1).....	11
Tabela 5: Poznavanje starinskih besed med anketiranci v primerjavi z njihovo pojavnostjo v starejših besedilih (rezultati ankete dostopni na: https://1ka.arnes.si/admin/survey/index.php?l=1).....	12

POVZETEK

Mnogi jezikoslovci jezik primerjajo z živim organizmom, v katerem se rojevajo nove besede, marsikatera pa tudi zaključuje svojo življenjsko dobo. Včasih še pride iz ust naših babic in dedkov. V raziskovalni nalogi z naslovom Take besede je treba z andahtjo nucat smo z anketnim vprašalnikom raziskali, kakšno je poznavanje starinskih besed in kakšen je danes odnos do njih. Predvidevali smo, da je poznavanje starinskih besed slabo. Spremljali smo tudi Janin kviz za sladokusce, v katerem je revija Jana tedensko objavila sedem »starinskih biserčkov«, ki jih pošiljajo bralci. Revija želi stare slovenske besede rešiti pozabe in izbrati najlepšo pozabljeno besedo. Tudi ta naloga želi besede, ki jih slabo poznamo, ponovno obuditi in mlade spomniti, da so bile nekoč del našega besedišča in so zato še danes pomemben del slovenske jezikovne identitete.

Ključne besede: starinske besede, raba starinskih besed, odnos do starinskih besed, Janin kviz za sladokusce

ABSTRACTS

Many linguists compare language to a living organism in which new words are born, and many also end their lifespan. Sometimes they still come from the mouths of our grandmothers and grandfathers. In the research paper entitled »Take besede je treba z andahtjo nucat«, we used a survey questionnaire to investigate the level of knowledge of old words and the attitude towards them today. We assumed that knowledge of old words was poor. We also followed Jana's quiz for gourmets, in which the magazine Jana published seven "old pearls" sent by readers every week. The magazine wants to save old Slovenian words from oblivion and choose the most beautiful forgotten word. This paper also wants to revive words that we know little about and remind young people that they were once part of our vocabulary and are therefore still an important part of Slovenian linguistic identity today.

Keywords: old-fashioned words, use of old-fashioned words, attitude towards old-fashioned words, Jana's quiz for gourmets

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici, ki mi je z bogatimi idejami pomagala izbrati temo, prav tako me je pri delu vodila in me spodbujala. Hvala tudi družini za vso podporo.

Prav tako se zahvaljujem vsem sodelujočim v anketi, brez katerih ta raziskovalna naloga ne bi uspela.

1 UVOD

Ljudje se podobno kot živali sporazumevamo predvsem z glasovi. A se naš jezik, ki je temeljno sredstvo sporazumevanja, razlikuje od sporazumevanja vseh drugih bitij. Človek je namreč sposoben glasove pretvoriti v zapisano obliko, prav tako pa se lahko sporazumeva o čemer koli – o stvareh, ki jih vidi, o stvareh, ki so le domišljajske, prav tako pa lahko s pomočjo jezika razmišlja o lastnem jeziku (metajezikovna zmožnost), njegovem nastanku in spremembah, ki so vplivale na jezik. Vsak človek se je celo sposoben naučiti jezika drugega naroda. Tako danes ne poznamo družbe, ki ne bi imela svojega jezika. Za učenje jezika in za širše razmišljanje o jeziku pa so nam v pomoč različni jezikovni priročniki. Tako lahko s pomočjo Slovenskega etimološkega slovarja izvemo, od kod izvirajo današnje slovenske knjižne besede in kaj so prvotno pomenile, Slovar slovenskega knjižnega jezika, ki je naš prvi enojezični, razlagalni slovar, pa zajema jezik izvirne in prevodne literature, hkrati pa še posebnosti pogovornega jezika in žargonov ter narečno besedišče, če so te prisotne v zapisanem knjižnem jeziku. Slovar želi predvsem predstaviti tiste besede, ki so danes žive – kako se besede uporabljajo in kakšna je njihova pogostost v živi rabi. Z jezikom pa se ne ukvarjamo le v šoli ob jezikovnih priročnikih, ampak postaja zanimiv tudi za druge. Tako postajajo jezik in spremembe v njem pogosta tema časopisnih člankov, revij, spletnih portalov ...

Revija Jana je tedensko pripravljala jezikovni kviz za sladokusce v poznavanju starinskih besed. Bralcem je ponudila triinšestdeset besed, ki so jih predhodno predlagali sami, v zaključku pa je žirija po kriteriju, kaj je bralcem najbolj všeč, izbrala deset besed, ki so jih v reviji ponudili na glasovanje. V zaključku so bralci med desetimi besedami izbrali eno in glasovali zanjo. Glasovanje je potekalo do 3. 12. 2024; zmagovalna beseda je bila gavtroža. Prav poziv bralcem revije Jana je bil pobuda za nastanek raziskovalne naloge in izbor besed, ki jih je »treba z andahtjo nucat«.

Osnovnošolcem, dijakom in študentom smo v raziskavi ponudili 20 besed, ki so jih znotraj ankete skušali razložiti, hkrati pa so razmišljali o svojem odnosu do starinskih besed. Tako so skušali razložiti pomen naslednjih besed (besede v oklepaju vključujejo sodobno razlago knjižnega jezika):

- *akoravno (čeprav, četudi),*
- *z andahtjo (s pobožnostjo, z zbranostjo, previdnostjo),*
- *betežen (bolan, bolehen),*
- *oprava (obleka, obutev),*
- *brhka (lep, čeden, postaven),*

- *dežjebran (dežnik),*
- *jesihar (prodajalec kisa),*
- *gnada (milost, fevdalni gospod),*
- *duri (vrata),*
- *davorija (pesem, ki vzbuja narodno navdušenje),*
- *gartroža (vrtnica),*
- *očetnjava (domovina),*
- *vekati (jokati),*
- *dičiti (krasiti, lepšati),*
- *laterna (preprosta svetilka, ki se nosi v roki ali obesi),*
- *dosihdob (do zdaj, doslej),*
- *navje (bivališče umrlih, pokopališče),*
- *oddušek (počitek, oddih),*
- *bukve (knjige),*
- *bojda (baje).*

1.1 Cilji raziskovalne naloge

- raziskati poznavanje starinskih besed med različnimi generacijami;
- ugotoviti, kakšen je odnos do starinskih besed danes;
- spremljati Janin kviz za sladokusce za izbor najlepše starinske besede;
- sestaviti mini slovarček bolj znanih starinskih besed (del priloge).

1.2 Hipoteze

V anketi smo skušali preveriti predvsem poznavanje starinskih besed. Glede na raziskovalna vprašanja (iz ankete) sledijo naslednje hipoteze:

- **Hipoteza 1:** starinske besede bodo pravilno poimenovali študenti, med dijaki in osnovnošolci ne bo v znanju večjih razlik; vsi študenti bodo vedeli, da so arhaizmi slogovno zaznamovani, tudi dijaki bodo poznali odgovore, pri osnovnošolcih bo pravih odgovorov precej manj.
- **Hipoteza 2:** pri odločitvi, v katerem priročniku najdemo arhaizme, bo precej odstopanj tako med študenti, dijaki in osnovnošolci, pri odgovoru na vprašanje, kdo danes uporablja starinske besede, bo najmanj širok nabor odgovorov pričakovati med osnovnošolci, razlike med dijaki in študenti ne bo velike.
- **Hipoteza 3:** osnovnošolci in dijaki slabo poznajo starinske besede, študentje pa jih v večini poznajo; tako bodo ustrezno razlago poznali študenti, med dijaki bo besede ustrezno poimenovalo pol anketirancev, osnovnošolci pa arhaizmov morda z izjemo *gartroža* in *dežjebran* ne bodo znali razložiti.

- **Hipoteza 4:** osnovnošolci nimajo odnosa do starinskih besed, njihovega pomena se zavedajo študenti, a danes jih vsi anketiranci redko uporabljajo, zato skoraj nihče izmed anketirancev (z izjemo študentov) ne bo vedel, da revija Jana išče najlepšo pozabljeno starinsko besedo in tedensko pripravlja jezikovni kviz za sladokusce v poznavanju starinskih besed.

2 BESEDE, KI JIH JE TREBA Z ANDAHTJO NUCAT

Jezik, ki je eden najpomembnejših dosežkov človeka, je omogočil ljudem, da so se povezovali, si izmenjevali ideje, se med seboj ščitili, trgovali, gradili družbe in družbene sisteme ... Temeljna enota besednega jezika je beseda. A ljudje se ne sporazumevamo le z besedami. Te združujemo (skladamo) v višje enote – v stavke, povedi, odstavke, besedila (povzeto po Na pragu besedila 1, 2018).

Atlas jezikov (1999) navaja, da je na svetu več kot 6000 jezikov. Med nekaterimi so razlike razmeroma majhne, med drugimi pa zelo velike. Danes jezikoslovci iščejo znamenja povezanosti med jeziki vedno bolj daleč v zgodovini in morda bodo celo odkrili skupen izvor vseh jezikov. Različnost človeškega jezika torej lahko primerjamo z različnostjo v naravi; tudi jeziki izginjajo, z njimi pa bogastvo kulture, umetnosti in znanja.

Novi izrazi in besede se pojavljajo, stare besede pa izginjajo. Na njihovo izginjanje vplivajo družbene spremembe, tehnološki napredek in kulturni vplivi. Digitalna doba je prinesla nove izraze, kot so »emoji«, »selfie«, »hashtag«, »link« ... Z razvojem tehnike pa so se pojavili neologizmi – to so nove besede, ki počasi »naseljujejo« naš jezik.

Arhaizmi so stare besede, ki se redko uporabljajo v sodobnem jeziku. Imajo pomembno vlogo pri ohranjanju kulturne dediščine. V učbeniku Na pragu besedila 1 (2018) in Atlasu jezikov (1999) je poudarjeno, da arhaizmi bogatijo jezik in omogočajo vpogled v preteklost.

2.1 Metajezikovna zmožnost

Ljudje se ne sporazumevamo le o trenutni stvarnosti, ampak se pogovarjamo o preteklost ter o načrtovani ali pa zaželeni prihodnosti. Človek je edini, ki ima zmožnost, da z besednim jezikom govori o svojem jeziku in o jezikih drugih. Temu pravimo, da imamo razvito metajezikovno zmožnost (povzeto po Na pragu besedila 1, 2018).

2.2 Slogovna vrednost besed

Ko govorimo ali pišemo, pazimo, da so besede pomensko pravilne in ustrezne za besedilo. Zavedati se moramo, da vsaka pomensko pravilna beseda ni primerna za vse naslovnike ali vse vrste besedil. V vseh jezikih ločimo dve vrsti besed: slogovno zaznamovane in slogovno nezaznamovane (nevtralne).

Slogovno nezaznamovane (nevtralne) besede le poimenujejo predmetnost, ne razodevajo pa sporočevalca, zato jih lahko uporabljamo v vseh besedilih (v pogovorih doma in v šoli, v uradnih in neuradnih besedilih, v strokovnih besedilih, v časopisih, na spletu, po radiu, televiziji itd.). Uporabljamo jih tudi pri sporazumevanju z ljudmi, ki slovenščine še ne znajo najbolje.

Slogovno zaznamovane besede poimenujejo predmetnost in hkrati razodevajo sporočevalca, npr. njegovo naklonjenost ali nenaklonjenost do predmetnosti, njegovo pokrajinsko, generacijsko ali interesno pripadnost, njegovo družbeno vlogo in strokovno področje ipd. Zato jih lahko uporabljamo le v določenih okoliščinah ali besedilih, ne pa v vseh. Npr. beseda »starodaven« je slogovno zaznamovana in se uporablja v literarnih besedilih, medtem ko je beseda »star« nevtralna in se lahko uporablja v vsakdanjem govoru (povzeto po Na pragu besedila 1, 2018).

2.2.1 Arhaizmi (starinske besede)

Tudi arhaizmi, besede, ki jih obravnava naloga, so slogovno zaznamovani. Gre za časovno zaznamovane besede, saj jih danes uporabljamo redko ali pa skoraj ne. Njihovo nasprotje predstavljajo neologizmi, to so besede, ki so novejšje in med ljudmi še niso tako razširjene. Obe vrsti časovno zaznamovanih besed se z razlogom v našem besedišču uporabljata redkeje oz. pogosteje. Z opuščanjem različnih del in pripomočkov na polju, ki so jih nadomestili stroji, s pozabljanjem običajev, modernizacijo, vplivom tujih besed, ki k nam vdirajo zaradi razvoja tehnike in priseljevanja ljudi, se mnoge »starinske besede« umikajo in dajejo prostor neologizmu, ki postopoma naseljuje slovenski jezik.

Slovar slovenskega knjižnega jezika označuje starinske besede s kvalifikatorjem starinsko (okrajšano star.). Besede, ki so v sodobnem jeziku dobile oznako starinsko, so več vrst:

- take, ki so se nekdaj splošno rabile. Danes je taka beseda še živa v prevodih, v narečjih ali pa je rabljena za slogovno barvanje leposlovnega besedila, na primer: begun v

pomenu begunec; bojda v pomenu baje; bukve v pomenu knjiga; časen v pomenu zemeljski, minljiv; delopust v pomenu čas pred praznikom, ko se neha delati, dobrovoljec v pomenu prostovoljec, mrtvoud v pomenu možganska kap, perilnica v pomenu pralnica; perje v pomenu listje na drevju;

- besede, ki so bile v preteklosti knjižne, torej so se v glavnem pojavljale v pisanih besedilih:
- domače knjižne besede: dasitudi v pomenu čeprav; dosihdob v pomenu doslej; društvovati v pomenu biti, delovati v društvih; navje v pomenu pokopališče; nesramnica v pomenu vlačuga; oddušek v pomenu počitek, oddih;
- iz srbohrvaščine prevzete knjižne besede: čitatelj v pomenu bralec; dob v pomenu hrast; igrališče v pomenu igrišče; izvinek v pomenu opravičilo, izgovor; nego v pomenu kakor; obečati v pomenu obljubiti;
- tujke: agitatoričen v pomenu agitatorski; alfabetičen v pomenu abecedni; eksamen v pomenu izpit (pogosto gre za besede, pri katerih se je obrazilo sčasoma izkazalo za neproduktivno in ga je zamenjalo drugo obrazilo, s katerim besede več ne učinkujejo starinsko: agitatorski, alfabetski (sicer je danes pogostejša sopomenka abecedni));
- t. i. ljudske besede, kar pomeni, da jih je opredeljevala predvsem govorna raba: brihtati v pomenu spravljati k zavesti, buditi; cagovati v pomenu obupavati; lišp v pomenu nakit, okrasje, razkošje (Bokal, 1991).

Toporišičeva Slovenska slovnica (1976) poleg starinskih besed omenja še zastarevajoče (npr. baviti se v pomenu ukvarjati se; brhkost v pomenu lepota; briga v pomenu skrb) in zastarele (sličen v pomenu podoben; dihalka v pomenu škrga; gnevati se v pomenu jeziti se).

2.3 Razlaga besed (vključenih v anketo) in njihova pogostost

Na spletni strani **Jezikovni viri starejše slovenščine IMP** najdemo jezikovne vire za starejšo slovenščino, ki vsebujejo dela do leta 1918. Večina jih je iz 19. stoletja, v manjši meri pa najdemo tudi starejše knjige (do vzorca Dalmatinove Biblije iz leta 1584). Kot navaja spletna stran, lahko za takratnimi besedami »pobrskamo v besedišču zastarelih besed. Korpus in besedišče služita tudi za razvoj jezikovnih tehnologij, ki bi omogočale lažji dostop do naše pisne kulturne dediščine.« Na podlagi ročno označenega korpusa so izdelali besedišče oz.

leksikon. Za natančnejše preučevanje zgodovinskega jezika pa služi konkordančnik, ki je v nalogi služil kot vir za navajanje primerov (konkretna raba).

S pomočjo spletne strani Jezikovni viri starejše slovenščine IMP in besedišča zastarelih besed, ki omogočajo lažji dostop do »pisne kulturne dediščine«, naloga predstavlja pogostost besed, ki jih raziskava vključuje. Tako bo mogoče preveriti, ali pogostost omenjenih besed med anketiranimi vpliva na njihovo poznavanje.

The screenshot shows the NoSketch Engine search interface. The search term is 'duri' in the IMP (starejša besedila) corpus. The search results show a frequency of 1,823 (102.86 per million). The interface includes a search bar, navigation buttons, and a list of search results with snippets from various texts.

Slika 2: Primer iskalnega zadetka na spletni strani Jezikovni viri starejše slovenščine IMP (dostopno na <https://www.clarin.si/noske/run.cgi/first?iquery=duri&corpname=imp&corpus-search-form=true>)

Tabela 1: Primer rabe besed, vključenih v anketo, in njihova pojavnost (primeri rabe dostopni na: <https://nl.ijs.si/imp/#corpus>)

beseda	primer rabe	pojavnost/ milijon besed
<i>akoravno in ako ravno</i>	Natifnil je te bukve Gospod Joshef Blasnik v Ljubljani, natifkovavez téh noviz, prav lepo, in lako se more rezhi, de fo té bukve, <i>ako_ravno</i> v Indjanskim jesiku pifa ne , zhišto krajnfko délo. (Kmetijske in rokodelske novice, 1844)	83,84
<i>andoht</i>	Katiri s' <i>andohtjo</i> isrezhe: Jesus, ali Meria, sadaby 25.dny odpustika. Na fímertno uro pak , de le v' ferzu (zhe s jesikam vezh namore) isrezhe, inu na pomuzh klizhe: Jesus, Meria, Josheph! (<i>M. Pohlin: Branja in evangeliji, 1777</i>)	2,93
<i>betežen</i>	Kakor je ukazal, tako so peli, kakor je godel, tako so plesali; moški in ženske, <i>betežni</i> starci in samosrajčniki. (<i>I. Cankar: Kurent, 1909</i>)	1,52

oprava	De bodo vfi, kateri pri zerkvah nemshke sidarije hozhejo kaj napraviti, fami faj nekoliko vedili, kaj fe v takih zerkvah poda, in kaklino mora to ali to biti, rozhemo tukej te zerkve in njih opravo nekoliko popifati. (<i>Kmetijske in rokodelske novice, 1843</i>)	28,77
brhka	„Naj le joka,“ je godrnjal markeze sam pri sebi, „se je vsaj kaj prime! Sicer je pa brhka ženska!“ (<i>I. Tavčar: Izza kongresa, 1905</i>)	3,05
dežjebran	Če je v deževnim vremenu terg v kakim mestu, se pri naših kmetih toliko dežobranov vidi, kakor de bi bila le ena streha čez vse potegnjena: vse mergolí od višnjevih ali rudečih marel! (<i>Kmetijske in rokodelske novice, 1844</i>)	0,39
jesihar	/.../ jeft jim nemorem povēdat, kaj je pozheł — on fe je na tla vergel, fviyal pred mano, koker ena kazha; ozhy fo fe mo blifkale , koker ifkre; vrikal je pak, koker en jeřihar . (<i>A. T. Linhart: Županova Micka, 1790</i>)	4,46
gnada	Nunc dimittis Ancillam tuam Domine, secundum verbum tuum in pace. Katire dusho Angeli fo v Nebefsa nesli. G. Bug vam daj tudi to gnado , katiro bote dofsegli, aku ta fazonetel vednu bote pred valhimi ozhefsami imeli. (<i>J. Svetokriški: Sveti priročnik, 1695</i>)	33,34
duri	Pred durmi je bilo dvorišče, to je prostor, ki so ga obdajali oboki; v sredi je bil vodnjak ali studenec, kjer so se kristjani umivali, predno so stopili čez prag v cerkev. (<i>Slovenske večernice, 1865</i>)	102,86
davorija	Kupili so si kruha in sadja, vendar pa so bili tako zadovoljni s svojim obedom, da so prepevali po njem ves popoldan in ves večer svoje ilirske davorije in so zatrjali vsi, da tako srečnih dni to leto še niso čakali mnogo. (<i>J. Trdina: Bahovi huzarji in Iliri, 1903</i>)	0,96
gartroža	Iz zemlje pa je pognala najlepša vseh cvetic na božjem svetu, veselje za vsako človeško oko, živo rudeči in žlahtno dišeči šipekali gartroža . (<i>J. Trdina: Verske bajke na Dolenjskem, 1881</i>)	0,17
očetnjava	Morda bo naposled še spoznal, da je bilo vse beganje za nadzvezdnimi ideali le bolezen, mesečnost na primer, in da je prava očetnjava človeku vendarle tam, odkoder je bil prišel: iz močvirja. (<i>I. Cankar: Milan in Milena, 1913</i>)	1,18
vekati	Oblačila si je jopo, ali podloga se je bila razparala in roka ni mogla skozi rokav. Francka je zajokala. „Torej hiti, otrok neumni! Ne vekaj !“ Mati je sedela še zmerom na skrlnji, sklenico med kolena, in je gledala, kako se je Francka oblačila. (<i>I. Cankar: Na klanecu, 1902</i>)	1,81
dičiti	In podložniki njegovega premilostivega strijca naj bi se drznili počenjati kaj takega, ne da bi jih bil goreči kanonik Amand že prej zasačil, dasi je vsaj tolikanj ostro prežal na krivoverce kakor presvetli škof Hren, ki je tedaj dičil škofijsko stolico ljubljansko! (<i>I. Tavčar: V Zali, 1894</i>)	4,40
laterna	Jęrza fama, dershy v' eni roki eno pomoranzho, v' ti drugi eno laterno s' luzhjo. (<i>A. T. Linhart: Ta veseli dan ali Matiček se ženi, 1790</i>)	1,07
dosihdob	To čustvo obhaja vse mlade ljudi, osobito moške, ki se niso še vzpeli do gotovega koraka med svetom, njim dosihdob kolikor toliko tujim. (<i>J. Kersnik: Očetov greh, 1894</i>)	1,18
navje oz. nav	„Zakaj si mi otel življenje?“ je ihtel razdvojen. „Zakaj nisem rajši odšel k svojim dedom v nav , nego sem doživel to sramoto?“ (<i>J. Gruden: Na vojvodskem prestolu, 1901</i>)	0,56 (za nav)
oddušek	Ti misliš torej, da naj bi jaz pustil vse te čvrste besede? Meni pa dobro de — ti ne veš — če malo zakolnem. To je moj oddušek .“ (<i>F. Detela: Malo življenje, 1882</i>)	0,28
bukve	Sa Naumnost teh Zhebelarjou gorusdigniti, inu taiste v' potrebnih opraukih podvuzhiti, kir eni inu druge moje Dushelnaki Kransku brati snajo, is lubesen pruti taistem fim jest te Bukve v' maternim Jesyku popisau, de v' tehkoker v' enim Shpegelu fe bodo imeli ne le fami resgledati, temuzh tudi drugem fvojem Sofedam K' Podvuzheniu naprei nesti inu brati. (<i>P. P. Glavar: Pogovor o čebeljih rojih, 1776</i>)	36,34
bojda	Toda jaz sem imel smolensko smolo. Ob meni je spal korenjaški mož precejšnje peze in dobršnega obsega čez pas. Zdi se mi, da je ta mene ubogo malo poznal. Mislil je bojda , da sem sila imeniten človek. (<i>F. S. Finžgar, Spomini na Kredarico, 1897</i>)	1,47

3 METODOLOGIJA

Delo je ob zbiranju in prebiranju literature, pregledu virov, iskanju starinskih besed v SSKJ in Sedmem berilu Mladinske knjige (1986) in sestavljanju anketnega vprašalnika vključevalo tudi vrednotenje rezultatov. Te smo pridobili s pomočjo orodja IKA, ki je hitro in enostavno orodje za anketiranje. Anketa je po uvodni predstavitvi namena in uporabe vključevala 29 vprašanj. Od teh sta se prvi dve navezovali na spol in starost, ostala vprašanja so bila povezana s temo naloge.

3.1 Opis vzorca in zbiranje podatkov

V raziskavo je bilo vključenih 93 anketirancev, in sicer iz mariborske osnovne (14) in mariborske srednje šole – program gimnazija (39), vključeni pa so bili tudi študentje Univerze v Ljubljani (1., 2. in 3. letnik bibliotekarstva (40)). Anketiranci niso bili zastopani enakovredno, saj nekateri osnovnošolci v anketi niso sodelovali, nekaj pa jih je zbolelo. Povprečna starost osnovnošolcev, ki so v anketi sodelovali, je 13,3 leta, gimnazijcev 16,1; povprečna starost študentov pa 22,3 leta. Vsi anketiranci so sodelovali prostovoljno. Pred začetkom ankete so bili seznanjeni z nameni raziskovalne naloge in uporabo dobljenih rezultatov. V osnovni šoli smo anketo izvedli konec meseca oktobra, v srednji šoli v novembru in na fakulteti v decembru 2024.

3.2 Merski instrumenti

Izmed 29 vprašanj sta 2 služili umeščanju anketirancev (spol in starost), ostala so bila povezana s temo raziskovalne naloge. 4 vprašanja izmed 27, vezanih na temo, so bila odločevalnega tipa – anketirancem smo ponudili odgovore, ki so jih izbrali; vsa ostala vprašanja, povezana predvsem z razumevanjem starinske besede, so bila dopolnjevalnega tipa – anketiranec ni imel ponujene možnosti, ampak je svoj odgovor zapisal.

4 REZULTATI

98 % študentov je v anketi pravilno odgovorilo, da starinske besede imenujemo arhaizmi. Delež pravilnih odgovorov med srednješolci je bil 90 %, med osnovnošolci pa pričakovano manjši – 71 %. Le en študent je zapisal, da starinske besede imenujemo sinonimi, v 10 % se je ta odgovor pojavil tudi med srednješolci; 29 % osnovnošolcev pa je poleg pravilnega odgovora ponudilo

še odgovor slengizmi. Sicer so anketiranci izbirali med odgovori neologizmi, sinonimi, arhaizmi in slengizmi.

Podobno odstotno razporeditev smo pričakovali tudi med odgovori na vprašanje, kam umeščamo starinske besede (izbira: slogovno zaznamovane ali slogovno nezaznamovane). 78 % študentov, 74 % dijakov in 57 % osnovnošolcev je starinske besede umestilo med slogovno zaznamovane besede.

Na vprašanje, v katerem jezikovnem priročniku najdemo razlago pomena starinskih besed, so anketiranci podajali različne odgovore. Izbirali so med odgovori v SSKJ, v Sinonimnem slovarju slovenskega jezika, v Slovenskem etimološkem slovarju in v Slovarju tujk. Rezultate prikazuje tabela 2.

Tabela 2: Prikaz odgovorov anketirancev na vprašanje, povezano z jezikovnimi priročniki (rezultati ankete dostopni na: <https://1ka.arnes.si/admin/survey/index.php?l=1>)

	osnovnošolci	srednješolci	študenti
V SSKJ	64 %	36 %	32 %
v Sinonimem slovarju slovenskega jezika	14 %	23 %	10 %
v Slovenskem etimološkem slovarju	21 %	38 %	59 %
v Slovarju tujk	0 %	3 %	0 %

Vse tri skupine anketirancev menijo, da arhaizme najpogosteje uporabljajo starejši ljudje, študenti pa so zapisali še, da jih uporabljajo še raziskovalci oz. strokovnjaki, zgodovinarji ter pesniki in pisatelji. Pri študentih smo pestrost odgovorov pričakovali, prav tako je pričakovan le en tip odgovora pri osnovnošolcih in srednješolcih, in sicer da te besede uporabljajo starejši ljudje. Sklepamo, da je pestrost odgovorov med študenti povezana z njihovim poznavanjem (tudi starejše) literature.

Na vprašanje, kako dobro anketiranci poznajo starinske besede, so bili rezultati zelo različni in so zaradi odgovorov v nadaljevanju, v katerih so anketiranci pojasnili pomen starinskih besed, nepričakovani. Kar 36 % osnovnošolcev meni, da starinske besede pozna zelo dobro, čeprav v nadaljevanju z razlagami tega ne potrjujejo, le 7 % jih meni, da teh besed ne pozna. Tudi pri dijakih, ki arhaizmov ne poznajo, je rezultat podoben (8 %). Le 13 % jih meni, da arhaizme poznajo dobro. V primerjavi z osnovnošolci le 24 % študentov meni, da arhaizme dobro poznajo, 2 % pa meni, da teh besed ne poznajo.

V nadaljevanju ankete so se vprašanja navezovala na konkretno rabo 20 besed, ki smo jih vključili v anketo. Tabela prikazuje odstotek anketirancev, ki so pomen besede poznali. V primeru, da anketiranec odgovora ni podal, sklepamo, da ga ne pozna. Rezultati so podani v odstotkih (glede na celotno število anketiranih za posamezno skupino).

Tabela 3: Prikaz poznavanja pomena starinskih besed med anketiranci (rezultati ankete dostopni na: <https://1ka.arnes.si/admin/survey/index.php?l=1>)

	osnovnošolci	srednješolci	študentje
akoravno	7,14 %	5,12 %	22,5 %
z andahtjo	7,14 %	0 %	20 %
betežen	28,57 %	7,69 %	15 %
oprava	21,42 %	12,82 %	40 %
brhka	28,57 %	7,69 %	17,5 %
dežjebran	14,28 %	7,69%	10 %
jesihar	0 %	0 %	7,5 %
gnada	7,14 %	0 %	20 %
duri	7,14 %	2,56%	12,5%
davorija	0 %	0 %	5%
gartroža	14,28 %	2,56 %	7,5 %
očetnjava	21,42 %	2,56 %	7,5 %
vekati	0 %	5,12 %	7,5 %
dičiti	14,28 %	2,56%	7,5 %
laterna	50 %	25,64%	25 %
dosihdob	7,14%	2,56 %	7,5 %
navje	0%	0 %	10%
oddušek	21,42 %	12,82 %	17,5%
bukve	14,28 %	7,69 %	12,5 %
bojda	14,28 %	10,25 %	25 %

Na predzadnje vprašanje Kakšen je tvoj/vaš odnos do starinskih besed? Jih kdaj uporabljaš/uporabljate? Kaj ti/vam pomenijo? so bili odgovori različni; največ odgovorov smo zasledili pri študentih. Tako so ponudili odgovore, kot so: take besede popestrijo jezik, imam jih rad, naš jezik bogatijo ... Arhaizmom so naklonjeni. Pri srednješolcih najpogosteje zasledimo, da jih ne uporabljajo, prav tako menijo, da do teh besed nimajo odnosa. Podobne odgovore zasledimo tudi med osnovnošolci. Med slednjimi jih veliko na to vprašanje sploh ni odgovorilo.

Prav zaradi predhodnega vprašanja oz. odgovorov nismo pričakovali, da bodo anketiranci poznali kviz revije Jana, ki je iskala najlepšo pozabljeno starinsko besedo in tedensko pripravljala jezikovni kviz za sladokusce v poznavanju starinskih besed. A kviza niso poznali le študentje. 26 % srednješolcev in 21,42 % osnovnošolcev je kviz v reviji Jana poznalo.

5 DISKUSIJA

K hipotezi 1:

Po opravljeni anketi ugotavljamo, da starinskih besed niso pravilno poimenovali le študentje, kar smo sklepali. Pričakovani odstotek je bil precej manjši, saj je med njimi pravilno poimenovalo starinsko besedo (povprečje po imenovanju vseh 20 besed, vključenih v anketo) le 14, 87 % anketirancev. Zanimivo je, da vsi študenti niso vedeli, da so arhaizmi slogovno zaznamovani, kar 22 % jih meni, da so arhaizmi slogovno nezaznamovani. Pravilno smo sklepali, da so tudi dijaki vedeli, da so arhaizmi slogovno zaznamovani, vendar se je odgovor z opredelitvijo, da sodijo starinske besede med slogovno nezaznamovane, približal odgovorom študentom (26 %). Pravilno smo sklepali, da bo odstotek osnovnošolcev, ki bodo odgovorili, da so arhaizmi slogovno zaznamovani, najmanjši (57 %).

K hipotezi 2:

Pri odločitvi, v katerem priročniku najdemo arhaizme, smo precej odstopanj pričakovali tako med študenti, dijaki in osnovnošolci, pri odgovoru na vprašanje, kdo danes uporablja starinske besede, pa smo najmanj širok nabor odgovorov pričakovali med osnovnošolci. Hipotezo lahko potrdimo.

K hipotezi 3:

Hipoteze, da osnovnošolci in dijaki slabo poznajo starinske besede, študentje pa jih v večini poznajo, ne moremo potrditi. Tabela prikazuje povprečno število anketirancev (po skupini), ki so besedo poznali. Pri tem smo število zaokrožili.

Tabela 4: Povprečno število anketirancev, ki besedo pozna (rezultati ankete dostopni na: <https://1ka.arnes.si/admin/survey/index.php?l=1>)

Povprečno število anketirancev, ki ponujeno besedo pozna:	OSNOVNA ŠOLA	SREDNJA ŠOLA	FAKULTETA
	20 %	3 %	15 %

Hipoteze, da bodo ustrezno razlago poznali študenti, med dijaki bo besede ustrezno poimenovalo pol anketirancev, osnovnošolci pa arhaizmov z izjemo gartroža in dežjebran ne bodo znali razložiti, ne moremo potrditi. Število anketirancev, ki so starinske besede poznali,

je bilo prav med osnovnošolci najvišje. Besedi gartroža in dežjebran je prepoznalo le 14,28 %, besedo lanterna pa kar 50 %.

K hipotezi 4:

Hipotezo, da osnovnošolci nimajo odnosa do starinskih besed, lahko potrdimo. Njihovega pomena se zavedajo študenti, a danes jih vsi anketiranci redko uporabljajo. Vendar pa ne moremo potrditi iz tega izpeljanega sklepa, da z izjemo študentov nihče ne bo vedel, da revija Jana išče najlepšo pozabljeno starinsko besedo in tedensko pripravlja jezikovni kviz za sladokusce v poznavanju starinskih besed. Nihče izmed njih namreč kviza ni poznal, so ga pa poznali osnovnošolci in srednješolci.

5.1 Povezava med poznavanjem besed in njihovo pojavnostjo

Ali torej na poznavanje starinskih besed med anketiranimi vpliva visoka pojavnost besed, ki jih navaja »konkordančnik« na spletni strani Jezikovni viri starejše slovenščine IMP in je v tej nalogi služil kot vir za navajanje primerov?

V sklopu podpoglavja Razlaga besed (vključenih v anketo) in njihova pogostost smo pregledali spletno stran Jezikovni viri starejše slovenščine IMP, ker najdemo jezikovne vire za starejšo slovenščino, ki vsebujejo dela do leta 1918. Pregledane besede in njihovo pojavnost tako lahko primerjamo s poznavanjem besed med anketiranci.

V tabeli naloga pregledno predstavi pojavnost besede na spletni strani in poznavanje med anketiranimi.

Tabela 5: Poznavanje starinskih besed med anketiranci v primerjavi z njihovo pojavnostjo v starejših besedilih (rezultati ankete dostopni na: <https://1ka.arnes.si/admin/survey/index.php?l=1>)

	osnovnošolci	srednješolci	študentje	Jezikovni viri starejše slovenščine IMP
<i>akoravno</i>	7,14 %	5,12 %	22,5 %	83,84
<i>z andahŕjo</i>	7,14 %	0 %	20 %	2,93
<i>betežen</i>	28,57 %	7,69 %	15 %	1,52
<i>oprava</i>	21,42 %	12,82 %	40 %	28,77
<i>brhka</i>	28,57 %	7,69 %	17,5 %	3,05

<i>dežjebnan</i>	14,28 %	7,69%	10 %	0,39
<i>jesihar</i>	0 %	0 %	7,5 %	4,46
<i>gnada</i>	7,14 %	0 %	20 %	33,34
<i>duri</i>	7,14 %	2,56%	12,5%	102,86
<i>davorija</i>	0 %	0 %	5%	0,96
<i>gartroža</i>	14,28 %	2,56 %	7,5 %	0,17
<i>očetnjava</i>	21,42 %	2,56 %	7,5 %	1,18
<i>vekati</i>	0 %	5,12 %	7,5 %	1,81
<i>dičiti</i>	14,28 %	2,56%	7,5 %	4,40
<i>laterna</i>	50 %	25,64%	25 %	1,07
<i>dosihdob</i>	7,14%	2,56 %	7,5 %	1,18
<i>navje</i>	0%	0 %	10%	0,56 (za nav)
<i>oddušek</i>	21,42 %	12,82 %	17,5%	0,28
<i>bukve</i>	14,28 %	7,69 %	12,5 %	36,34
<i>bojda</i>	14,28 %	10,25 %	25 %	1,47

Z rdečo barvo so v tabeli označene starinske besede, ki so jih anketirani poznali. Temnejša barva predstavlja besedo, ki jo je poznalo največ anketiranih. Označene so 3 najbolj prepoznavne besede. Ugotovimo torej, da pojavnost besed, ki jih obravnava korpus in so del starejših besedil, ne vpliva na poznavanje med anketiranci. Le besedo akoravno, ki se v besedilih na milijon besed pojavi v skoraj 85 primerih, je ustrezno prepoznalo 22,5 anketiranih študentov, so jo pa prepoznali tudi osnovnošolci in srednješolci, vendar manj kot 10 %. Poznavanje starinskih besed torej ni povezano s poznavanjem starejših besedil (morda z izjemo pri študentih). Pri osnovnošolcih in srednješolcih je vzrok poznavanja lahko tudi naključna obravnava besed pri uri slovenščine oz. pri obravnavi umetnostnih besedil.

6 DRUŽBENA ODGOVORNOST, TRAJNOST, NAPREDEK

Naloga s svojo raziskavo o poznavanju starinskih besed poziva k družbeni odgovornosti do oblikovanja odnosa do jezika, s tem pa tudi k spoštovanju slovenščine in slovenstva, ki v poplavi tujih jezikov in neologizmov izgublja na veljavi. Ker se v šoli materni jezik skoraj že enači s tujimi jeziki, prav z odnosom do starinskih besed spodbujamo zavedanje in vedenje o lastni preteklosti, o kateri moramo tudi zaradi sedanjosti in prihodnosti razmišljati. Le s pozitivnim odnosom do preteklega, sedanjega in prihodnjega jezika lahko, kot je zapisal Trubar, »stanemo inu obstanemo«.

7 ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi z naslovom Take besede je treba z andahtjo nucat smo z anketnim vprašalnikom raziskali, kakšno je poznavanje starinskih besed in kakšen je danes odnos do njih. Spremljali smo tudi Janin kviz za sladokusce, v katerem je revija Jana tedensko objavila sedem besed, ki so jih prispevali bralci. V decembru 2024 je za zmagovalno besedo razglasila gartrožo. V anketnem vprašalniku smo med osnovnošolci, dijaki in študenti preverili poznavanje starinskih besed in njihov odnos do njih. Rezultati kažejo, da anketiranci starinske besede slabo poznajo, preseneča pa poznavanje starinskih besed med osnovnošolci, kar je verjetno povezano z branjem umetnostnih besedil pri pouku. Starinske besede tako uvrščajo med slogovno zaznamovane in vedo, da najdemo razlago starinskih besed v SSKJ. Osnovnošolci do starinskih besed nimajo odnosa, študentje pa so ugotovili, da take besede bogatijo naš jezik. Hkrati so arhaizmom naklonjeni, a niso poznali Janinega izbora za najlepšo starinsko besedo. Ugotavljamo tudi, da pogostost besed v starejših besedilih ni nujno povezana s poznavanjem med anketiranimi, saj je pogostejša pojavnost povezana le s poznavanjem besede v zgolj enem primeru, in sicer med študenti.

Z odnosom do starinskih besed spodbujamo zavedanje in vedenje o lastni preteklosti.

Glede na slabo poznavanje starinskih besed bi morda bilo smiselno raziskati poznavanje neologizmov in odnos do besed, ki bodo (vsaj tako je videti) krojile našo jezikovno prihodnost.

8 PRILOGE

8.1 Mini slovarček slovenskih starinskih besed

MINI SLOVARČEK SLOVENSКИH STARINSКИH BESED

A					
ahtati	<i>paziti</i>	hoja	<i>jelka</i>		R
akoravno	<i>čeprav</i>	hostnikar	<i>gozdar</i>		
andaht/andoht	<i>previdnost</i>			I	rešenik
arcat	<i>zdravnik</i>				ribnjak
aržet	<i>žep</i>	imovina	<i>imetje</i>		rihtar
		izprijčevati	<i>dokazovati</i>		robača
B		izpustek	<i>izpuščaj</i>		ročnik
besnota	<i>besnost</i>	igrališče	<i>igrišče</i>		
betež	<i>bolečina</i>	izjemek	<i>izjema</i>		S
birt	<i>gostilničar</i>			J	samokres
bitva	<i>bitka</i>	jager	<i>lovec</i>		sušec
bogatija	<i>bogastvo</i>	jedva	<i>komaj</i>		sirek
		jesih	<i>kis</i>		soldat
C		jestvina	<i>jedača</i>		smotka
cajt	<i>čas</i>	jutrodan	<i>jutri</i>		
cajteng	<i>časopis</i>			K	šentan
cimerman	<i>tesar</i>	kafe	<i>kava</i>		šolmošter
cimer	<i>soba</i>	krancelj	<i>venec</i>		špital
cuka	<i>buča</i>	križmanje	<i>birma</i>		šribati
		kimavec	<i>september</i>		štrafa
Č		komanda	<i>povelje, ukaz</i>		
čerja	<i>čiščenje</i>			L	tadlati
čepinka	<i>želva</i>	ladjestaja	<i>pristanišče</i>		taler
čitatelj	<i>bralec</i>	lažnik	<i>lažnivec</i>		telesnina
čmerika	<i>čemernež</i>	laterna	<i>svetilka</i>		tiček
čutljaj	<i>občutek</i>	lajta	<i>sod</i>		tugovati
		leben	<i>življenje</i>		
D				M	U
deca	<i>otroci</i>	majnik	<i>maj</i>		ujec
deva	<i>dekle</i>	malar	<i>pleskar</i>		uljnjak
detinstvo	<i>otročstvo</i>	mandelj	<i>samec</i>		umevati
dičiti	<i>krasiti</i>	mestnar	<i>župan</i>		ustna
dile	<i>podstrešje</i>	martra	<i>trpljenje</i>		uveriti se
				N	
E		najdec	<i>iznajditelj</i>		V
eksempel	<i>zglede</i>	najemščina	<i>najemnina</i>		vagati
erbič	<i>dedič</i>	nalezba	<i>okužba</i>		vbogajme
erbščina	<i>dediščina</i>	nebiten	<i>nebitven</i>		vekati
erlih	<i>pošten</i>	nepriatika	<i>neprijetnost</i>		vandima
enakošen	<i>enak</i>				vkraj
				O	
F		obednica	<i>jedilnica</i>		Z
fabrikant	<i>tovarnar</i>	obrotnija	<i>obrt</i>		zabadava
faconetelj	<i>robec</i>	odevalo	<i>oblačilo</i>		zaljšati
fajmošter	<i>župnik</i>	odgoja	<i>vzgoja</i>		započetje
faliti	<i>manjkati</i>	odondot	<i>od tam</i>		zarod
farba	<i>barva</i>				zvedljiv
				P	
G		pamuk	<i>bombaž</i>		Ž
gajžla	<i>bič</i>	paternošter	<i>rožni venec</i>		žida
gartroža	<i>vrtnica</i>	pečati se	<i>ukvarjati se</i>		žolt
glažek	<i>kozarec</i>	penez	<i>denar</i>		žlahta
gnada	<i>milost</i>	petler	<i>berač</i>		žužek
grunt	<i>posestvo</i>				žlemnat
H					
hasniti	<i>koristiti</i>				
historija	<i>zgodba</i>				
hlinljiv	<i>hinavski</i>				

8.2 Anketni vprašalnik za osnovnošolce, srednješolce in študente

anketa TAKE BESEDE JE TREBA Z ANDAHTJO NUCAT

SPOL:

- ženski
- moški

STAROST:

Starinske besede imenujemo:

- neologizmi
- sinonimi
- arhaizmi
- slengizmi

Starinske besede sodijo med:

- slogovno nezaznamovane besede
- slogovno zaznamovane besede

V katerem jezikovnem priročniku najdemo razlago pomena starinskih besed:

- v Slovarju slovenskega knjižnega jezika
 - v Sinonimem slovarju slovenskega jezika
 - v Slovenskem etimološkem slovarju
 - v Slovarju tujk
-

Kdo še danes uporablja starinske besede?

Oceni kako dobro poznaš starinske besede:

- zelo malo
 - dobro
 - slabo
 - jih ne poznam
-

Razloži pomen besede: AKORAVNO

Razloži pomen besede: Z ANDAHTJO

Razloži pomen besede: BETEŽEN

Razloži pomen besede: OPRAVA

Razloži pomen besede: BRHKA

Razloži pomen besede: DEŽJEBRAN

Razloži pomen besede: JESIHAR

Razloži pomen besede: GNADA

Razloži pomen besede: DURİ

Razloži pomen besede: DAVORİJA

Razloži pomen besede: GARTROŽA

Razloži pomen besede: OČETNJAVA

Razloži pomen besede: VEKATI

Razloži pomen besede: DIČITI

Razloži pomen besede: LATERNA

Razloži pomen besede: DOSIHDOB

Razloži pomen besede: NAVJE

Razloži pomen besede: ODDUŠEK

Razloži pomen besede: BUKVE

Razloži pomen besede: BOJDA

Kakšen je tvoj/vaš odnos do starinskih besed? Jih kdaj uporabljaš/uporabljate? Kaj ti/vam pomenijo?

Ali veš/vede; da revija Jana išče najlepšo pozabljeno starinsko besedo in tedensko pripravlja jezikovni kviz za sladokusce v poznavanju starinskih besed?

DA

NE

9 VIRI IN LITERATURA

1. Bokal, L., 1991, Starinske besede v slovarju slovenskega knjižnega jezika, Jezikoslovni zapiski, letnik 1, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 116–118
2. Comrie, B., Mathews, S., Polinsky, M., Atlas jezikov, 1999, Ljubljana: DZS
3. Križaj, M., Bešter Turk, M., Končina, M., Bavdek, M., Poznanovič, M., Na pragu besedila 2, 2019, Ljubljana: Rokus Klett
4. Snoj, M., Slovenski etimološki slovar, 2016, Ljubljana: Založba ZRC
5. Toporišič, J., Slovenska slovnica, 1976, Maribor: Obzorja
6. Toporišič, J., Enciklopedija slovenskega jezika, 1992, Ljubljana: Cankarjeva založba
7. Jezikovni viri starejše slovenščine IMP (Elektronski vir) Dostopno na URL naslovu: https://www.clarin.si/noske/run.cgi/corp_info?corpname=imp&struct_attr_stats=1
8. Vodušek, B., Sedmo berilo, 1986, Ljubljana: Mladinska knjiga
9. Najlepše stare besede: naj dolgo živijo žmuklji, žibki in gavtrože! (Elektronski vir) Dostopno na URL naslovu: <https://svet24.si/revija/jana/clanek/nasveti/673c2f362a616/poznate-svoj-jezik-naj-dolgo-zivijo-zmuklji-zibki-in-gavtroze> (4. 1. 2025)